

TLM_Lausunto_KEMINMAA_Tuhkamaa_Männikkö_kierrätys- ja maankaatopaikka_17042026**Päätöksentekijä** Tornionlaakson museon johtaja Kallio-Seppä Titta**Valmistelija** arkeologi Puolakka Hanna**KEMINMAA, TUHKAMAA-MÄNNIKKÖ, YMPÄRISTÖLUPAHAKEMUS
KIERTOTALOUSALUE JA MAANKAATOAIKKA, DESTIA OY**

Meri-Lapin ympäristöpalvelut on pyytänyt Tornionlaakson museolta lausuntoa Destia Oy:n ympäristölupahakemuksesta Tuhkamaassa, Keminmaassa. Lausuntopyynnön liitteenä museolle on toimitettu kopio yhdistelmäluupahakemuksesta sekä Tuhkamaan kiertotalousalueen suunnitelmaselostus (6.10.2025) liitteineen. Tornionlaakson museo toimii alueellisena vastuumuseona, jolle kuuluvat toimialueensa kulttuuriympäristöön liittyvät asiantuntija- ja viranomaistehtävät.

Lupahakemus ja kierrätys- ja ylijäämämaan vastaanottosuunnitelma

Hankealue sijaitsee Keminmaan kunnassa lähellä Kemin rajaa, noin 9 km Keminmaan keskustasta länsikaakkoon ja 7,4 km Kemin keskustasta koilliseen, Kirvesaavan länsipuolella. Lupahakemus koskee kiinteistöä 241-406-63-1 Männikkö, joka on kokonaan hakijan omistuksessa. Alueen maaperä on kalliota. Alueella sijaitsee osittain kiviaineksen ottoalue ja sen välittömässä läheisyydessä on muiden toiminnanharjoittajien maa-aineksenottoalueita. Alueen välittömässä läheisyydessä ei ole vakituisia asuntoja eikä loma-asuntoja. Lähimmät rakennukset sijaitsevat noin 1,45 kilometrin päässä länteen.

Suunnitelma-alueen pinta-ala on 7,58 hehtaaria ja käsittää koko kiinteistön. Lupaa haetaan rakentamisessa syntyneen pilaantumattoman maan, betoni-, tiili- ja asfalttijätteen käsittelyyn, vähintään 50 000 tonnia vuodessa, sekä rakentamisesta syntyneen pilaantumattoman maa-aineksen maankaatopaikalle, myös vähintään 50 000 tonnia vuodessa. Ympäristölupaa haetaan toistaiseksi voimassa olevaksi. Samalle kiinteistölle on haettu lisäksi myös lupaa kallioaineksen ottoon (n. 3,98 ha), 15 vuoden ottoajalle ja 250 000 m³otr ottomäärälle.

Alueelle on tarkoitus varastoida väliaikaisesti ja maksimissaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan käytöstä poistettua asfalttia, muita päällystemateriaaleja, pilaantumaton maa-ainesta ja ratasepeliä sekä betonimateriaalia odottamaan jatkojalostusta ja hyötykäyttöä. Asfalttijäte, betonijäte ja muu päällystemateriaali murskataan murskeeksi ja kierrätettävä pilaantumaton maa-aines mullan raaka-aineeksi.

Lisäksi alueelle otetaan vastaan rakentamisessa syntyvää ja muuten hyödyntämiskelvotonta puhdasta ylijäämämaata, kuten hiekkaa soraa, moreenia ja kiviä sekä savea, hiesua ja hietaa. Alueelle ei oteta vastaan pilaantuneita materiaaleja tai materiaaleja mahdollisesti likaantuneilta alueilta. Täyttömaa

Tornionlaakson museon johtaja17.04.2026§ 40/2026

kasataan ja tiivistetään suunnitelman mukaisesti. Kun täyttömäki on suunnitelmapiirustusten mukaisessa korkeustasossa, alueen pintakerros tiivistetään eroosion ehkäisemiseksi ja kummun päälle pyritään aikaansaamaan mahdollisimman pian maa-ainesta sitova kasvillisuus, joko multa ja turvemaita tuomalla ja kylvämällä sopiva siemenseos tai antamalla täyttömäiden luontaisesti sisältävän siemenpankin kasvaa.

Suunnittelutilanne

Suunniteltu kiertotalousalue ja maan kaatopaikka sijoittuu kaavallisesti Länsi-Lapin maakuntakaavan (2015) alueelle. Alueella ei ole tarkempaa kaavaa. Maakuntakaavassa suunniteltu ottoalue sijoittuu *Maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle* (M) ja sisältyy *Kaivostoiminnan kehittämisen vyöhykkeeseen* (ek). Alueelle on osoitettu *Maa-ainesten ottoalue/kohde* (EO 2412, Keminmaa: Tuhkamaa) sekä *Muinaismuistoalue/kohde* (SM 3581, 136. Tuhkamaa).

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnitellulla kiertotalousalueella ja maan kaatopaikka-alueella ei sijaitse tunnettuja muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäänköksiä. Lähin kiinteä muinaisjäänkö on kuitenkin samalla maastonkohoamalla sijaitseva, kiinteistöltä 460 metrin päässä länteen sijaitseva **Tuhkamaa W** (*tunnus muinaisjäänkörekisterissä 241010136*). Selostuksessa kyseinen muinaisjäänkö oli virheellisesti nimetty ”muinaisjäänköalue nro 7713”. Muinaisjäänköksen koko nimi sekä muinaisjäänkörekisterin tunnus tulee lisätä selostukseen. Maankaatopaikalla tai rakentamisesta syntyneen jätteen käsittelyllä ei ole suoraa vaikutusta tähän muinaisjäänköeseen.

Yleisesti ottaen Tuhkamaan alue on potentiaalista varhaismetallikautisten muinaisjäänkösten löytöaluetta, etenkin sen korkeammilla maastonkohdilla. Nykyisen hankealueen läheisille kiinteistöille on siksi tehty arkeologisia tarkastuskäyntejä ainakin 2021 sekä 2023. Nyt kyseessä olevalla kiinteistöllä ei kuitenkaan ole tehty inventointia museon tietojen mukaan vuoden 1991 jälkeen tai välttämättä koskaan. Kiinteistön pinta tulee kuitenkin käytännössä joko jäämään maankaatopaikan alle tai tuhoutumaan kallioaineksen ottamistoiminnassa. Kiinteistöllä ei ole voimassa olevaa, ajantasaista inventointia ja tämän vuoksi Tornionlaakson museo edellyttää arkeologista inventointia koko kiinteistön alueelle.

Suunnittelualueella tulee tehdä arkeologin suorittama inventointi mahdollisten aiemmin tuntemattomien muinaisjäänkökohteiden varalta. Inventointi tulee ulottaa varsinaisen maanottoalueen lisäksi myös siihen liittyvien muiden uusien elementtien ja maankäytön alueelle, kuten ojitusten, läjitysten ja tieluiskien alueelle, sekä maankaatopaikan alueelle.

Arkeologinen inventointi tulee tehdä Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeet (linkki alla) huomioiden. Tämän jälkeen Tornionlaakson museo voi antaa koko suunnitellun maanoton alueen kattavan lausunnon arkeologisesta kulttuuriperinnöstä ja sen huomioimisesta lupa-asiassa. Ennen arkeologin tekemää tarkastusta ja Tornionlaakson museon lausuntoa, maa-ainestenottolupaa alueelle ei voida myöntää.

Tornionlaakson museon johtaja

17.04.2026

§ 40/2026

Alueen laajuuden vuoksi Tornionlaakson museon arkeologi ei voi tehdä inventointia virkатыönään. Arkeologinen inventointi, jonka kustannuksista vastaa hankkeen toteuttaja, tulee tilata muulta arkeologiselta toimijalta. Tämä lausunto tulee toimittaa valitulle inventoinnin tekijälle. Inventoinnin tekijän tulee toimittaa inventointirapotti Tornionlaakson museolle tarkastettavaksi. Luettelo arkeologisia kenttätöitä toteuttavista toimijoista löytyy Museoviraston verkkosivuilta:

<https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologisten-kenttatoiden-tilaaminen>

Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeet:

<https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologisten-kenttatoiden-laatuohjeet>

Yhteyshenkilönne Tornionlaakson museossa on arkeologi Hanna Puolakka (etunimi.sukunimi@tornio.fi, puh. 040 482 0773).

Kallio-Seppä Titta
Tornionlaakson museon johtaja

Jakelu

Meri-Lapin ympäristölautakunta
Meri-Lapin ympäristöpalvelut, Lotta Mattila
Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu yksikkö
Lupa- ja valvontavirasto